

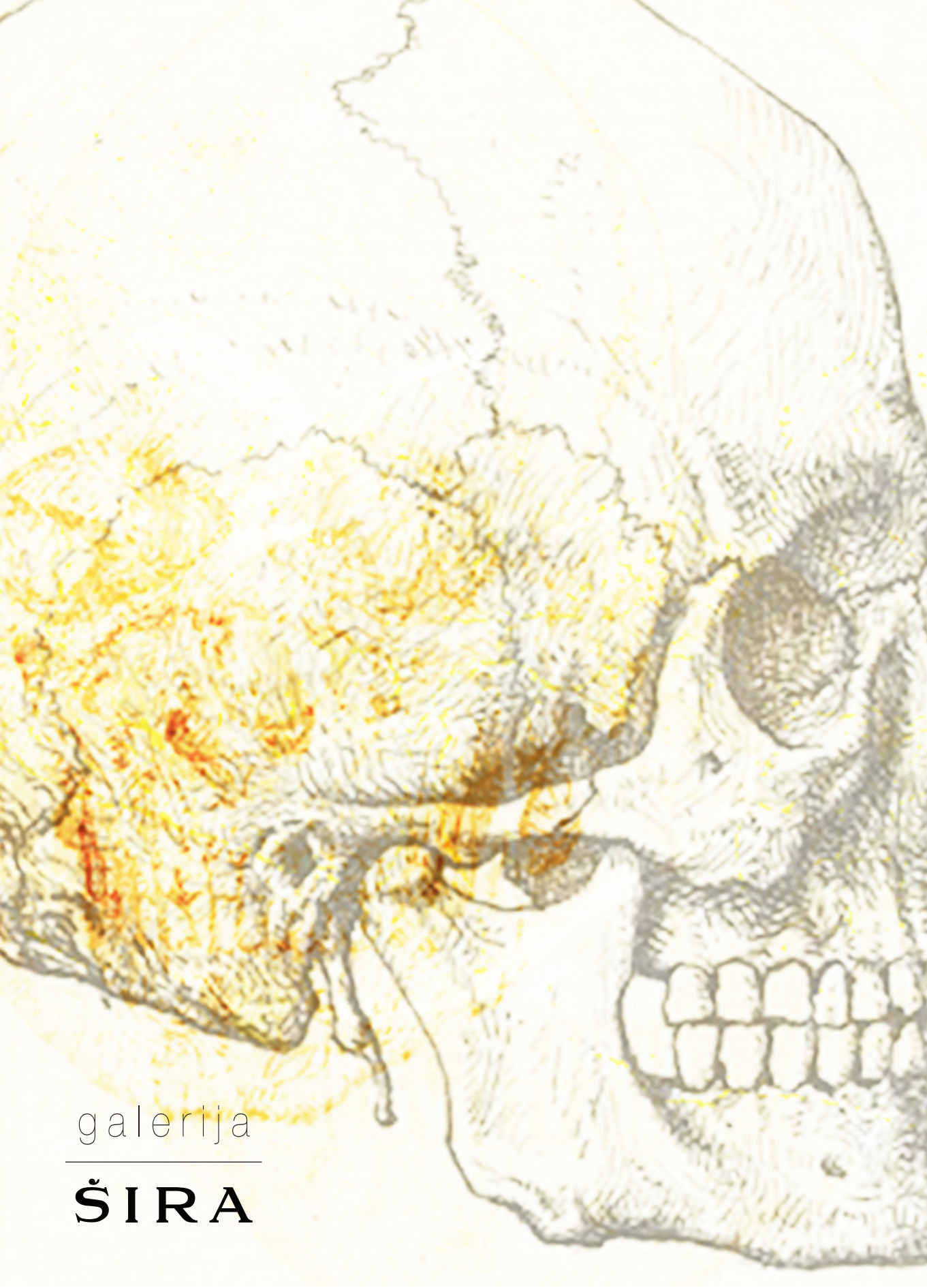

SAT ANATOMIJE NEKAD I SAD

Povijest kolegija Anatomija čovjeka i Anatomija životinja
na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu

6/04/2021 – 20/04/2021
GALERIJA ŠIRA

galerija

ŠIRA

SAT ANATOMIJE NEKAD I SAD

Povijest kolegija Anatomija čovjeka i Anatomija životinja
na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu

6/04/2021 – 20/04/2021
GALERIJA ŠIRA

Preradovićeva 13
HR - 10 000 Zagreb
pon-pet: 9-16 h, 18-20 h
sub: 11-16 h

Izložba Sat anatomije - nekad i sad, dio je projekta PLASTIČKA ANATOMIJA - PRVI HRVATSKI ANATOMSKI ATLAS ZA UMJETNIKE (projekt Kreativne Europe CREARCH¹), koji ima za cilj istražiti, obraditi te izložiti i učiniti dostupnom javnosti izuzetno vrijednu povijesno-umjetničku arhivsku građu vezanu uz predmet Anatomija, koji je od samih početaka rada Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu okosnica umjetničkog programa i podučavanja budućih umjetnika. Ideja za ovaj projekt proizašla je iz udžbenika (anatomskog atlasa), koji su profesori Privremene više škole za umjetnost i umjetni obrt (danas Akademije likovnih umjetnosti) Rudolf Valdec i Bela Csikos Sesija, 1914.g. pripremili za poduku svojih studenata. Ovaj se atlas, pod nazivom Plastička anatomija sastoji od tristotinjak listova koji uključuju rukopise i rukom crtane originalne ilustracije, a pohranjen je u Arhivu za likovne umjetnosti HAZU, i dio je fonda ostavštine Rudolfa Valdeca. Kao prvi hrvatski anatomski atlas pripremljen za umjetnike, predstavlja neprocjenjivo umjetničko i znanstveno djelo, koje povezuje medicinu, antropologiju i umjetnost.

Predmeti Anatomija čovjeka i Anatomija životinja na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu

Akademija likovnih umjetnosti osnovana je 1907.g. pod nazivom Privremena viša škola za umjetnost i umjetni obrt, sa ustrojnim statutom i naučnom osnovom. Tokom povijesti mijenjala je nazive: 1918.g. postaje Kraljevska viša škola za umjetnost i umjetni obrt, 1921. g. Kraljevska akademija za umjetnost i umjetni obrt, 1924. Kraljevska umjetnička akademija i 1940. Akademija likovnih umjetnosti. Predmeti Anatomija čovjeka i Anatomija životinja predavali su se, uz predmet Crtanje akta, od osnutka ustanove i predstavljaju i danas temelj programa na sveučilišnom studiju. Znanost o građi ljudskog tijela, osim za medicinare, važna je i za umjetnike.

¹Creative European ARCHives as innovative cultural hubs (1.rujna 2018.-28. veljače 2021.), europski je projekt posvećen razvoju nove publike i kreativnoj interpretaciji arhivskih izvora. Ideja CREARCH-a je upoznati što više ljudi s arhivima i značajem gradiva koje čuvaju, tj. povećavati broj i proširiti strukturu arhivske publike (korisnika i posjetitelja arhiva). Aktivnosti u okviru projekta uključuju izradu plana razvoja publike, edukaciju baštinskih stručnjaka te razvoj mobilne aplikacije za povezivanje s publikom i javne programe. Partner u projektu Kreativne Europe CREARCH je ICARUS Hrvatska.

Anatomy Class - Then and Now is the name of the exhibition that is a part of the project PLASTIC ANATOMY - the first Croatian Atlas of Anatomy for artists (Creative Europe CREARCH Project¹). It aims to research, process, exhibit and make publicly available valuable historical and artistic archives related to the subject of anatomy, which has been the backbone of the Art and Teaching Program for future artists since the very beginning of the Academy of Fine Arts in Zagreb. The idea for this project arose from a textbook (Atlas of Anatomy) that Rudolf Valdec and Bela Csikos Sesija, professors of the Provisional College of Arts and Crafts (now the Academy of Fine Arts), prepared in 1914 for teaching their students. This atlas, called Plastic Anatomy, consists of about three hundred sheets of paper which include manuscripts and hand-drawn authentic illustrations. It is stored in the Archives of Fine Arts at the Croatian Academy of Sciences and Arts, as part of the Rudolf Valdec Legacy. As the first Croatian Atlas of Anatomy prepared for artists, it represents an invaluable scientific and artistic work, which connects medicine, anthropology and art.

The Human Anatomy and the Animal Anatomy Classes at the Academy of Fine Arts in Zagreb

The Academy of Fine Arts was founded in 1907. It was called The Provisional College of Arts and Crafts and had an organizational statute book and a scientific basis. It changed its name throughout history: in 1918 it became The Royal College of Arts and Crafts, in 1921 The Royal Academy of Arts and Crafts, in 1924 The Royal Academy of Arts, and in 1940 The Academy of Fine Arts. Human Anatomy and Animal Anatomy classes have been taught, along with Drawing Nudes class, since the establishment of the institution. They still represent the foundation of the study program to this day. The science of the structure of the human body, besides for physicians, is important for artists as well.

¹Creative European ARCHives as Innovative Cultural Hubs (September 1st 2018 till February 28th, 2021), is a European project dedicated to the development of new audiences and the creative interpretation of archival sources. The idea of CREARCH is to introduce as many people as possible to the archives and the importance of the material they preserve, i.e. to increase the number and expand the structure of the archive audience (users and visitors of the archive). Activities within the project include the production of an audience development plan, the education of heritage experts and the development of a mobile application for connecting with the audience and for public programs. The partner in the Creative Europe CREARCH project is ICARUS Croatia.

SAT ANATOMIJE

NEKAD I SAD

Plastična ili površinska anatomija grana je anatomije koja proučava vanjski oblik tijela (mišićno-koštani sustav), bez unutarnjih organa. Ova grana anatomije je važna za likovne umjetnike. Prvi predavači predmeta Anatomija čovjeka na Privremenoj višoj školi za umjetnost i umjetni obrt bili su prof. Bela Čikoš Sesija i prof. Rudolf Valdec, od 1907. do 1931.g. svoje đake su podučavali anatomiji uz pomoć „Zbirke sadrenih odljevaka“ po kojoj su kipari kopirali antičke skulpture, a đaci ostalih odsjeka crtali po modelima dijelova tijela malih formata. Za te potrebe, uz Ljevaonicu umjetnina pri Privremenoj višoj školi za umjetnost i umjetni obrt, 1908. g. je osnovana i Ljevaonica sadrenih odljevaka. Prof. Robert Frangeš je bio zadužen za čuvanje ove zbirke, dok je prof. Bela Csikos Sesija bio zadužen za brigu o „Anatomskoj zbirci“. Ostaci i fragmenti iz ovih zbirki još se mogu vidjeti po hodnicima ustanove. Također, kao pomoć u nastavi, koristile su se i kolorirane table anatomije ljudskog tijela, te nekoliko stranih anatomskih atlasa koje je Akademijina knjižnica nabavila po osnutku.

Đaci Privremene više škole za umjetnost i umjetni obrt s nastavnim pomagalima za Anatomiju, školska godina 1909/10. Stoje: Marija Cividini, Dora Car, Branimir Domac, Napoleon (model), Oto Antonini; sjede: Stjepan Kaiser, Dragutin Šegina, Nikola Bešević, Paula Feichter. ARLIKUM HAZU, Ostavština Dore Car

Plastic or Surface Anatomy is a branch of anatomy that studies the external shape of the body (musculoskeletal system), without internal organs. This branch of anatomy is important for fine artists. The first lecturers of the Human Anatomy class at the Provisional College of Arts and Crafts were Professor Bela Csikos Sesija and Professor Rudolf Valdec, from 1907 till 1931. They taught their students anatomy with the help of the "Collection of Plaster Castings" - sculptors copied ancient sculptures from them, and students from other departments drew from models of small body parts. For these purposes, in addition to the Art Foundry at the Provisional College of Arts and Crafts, in 1908 the Foundry of Plaster Castings was established. Professor Robert Frangeš was in charge of preserving this collection, while Professor Bela Csikos Sesija was in charge of taking care of the "Anatomy Collection". Remains and fragments from these collections can still be seen in the corridors of the institution. Also, as an aid in teaching, coloured boards of the anatomy of the human body were used, as well as several foreign Atlases of Anatomy the Academy Library acquired right after its foundation.

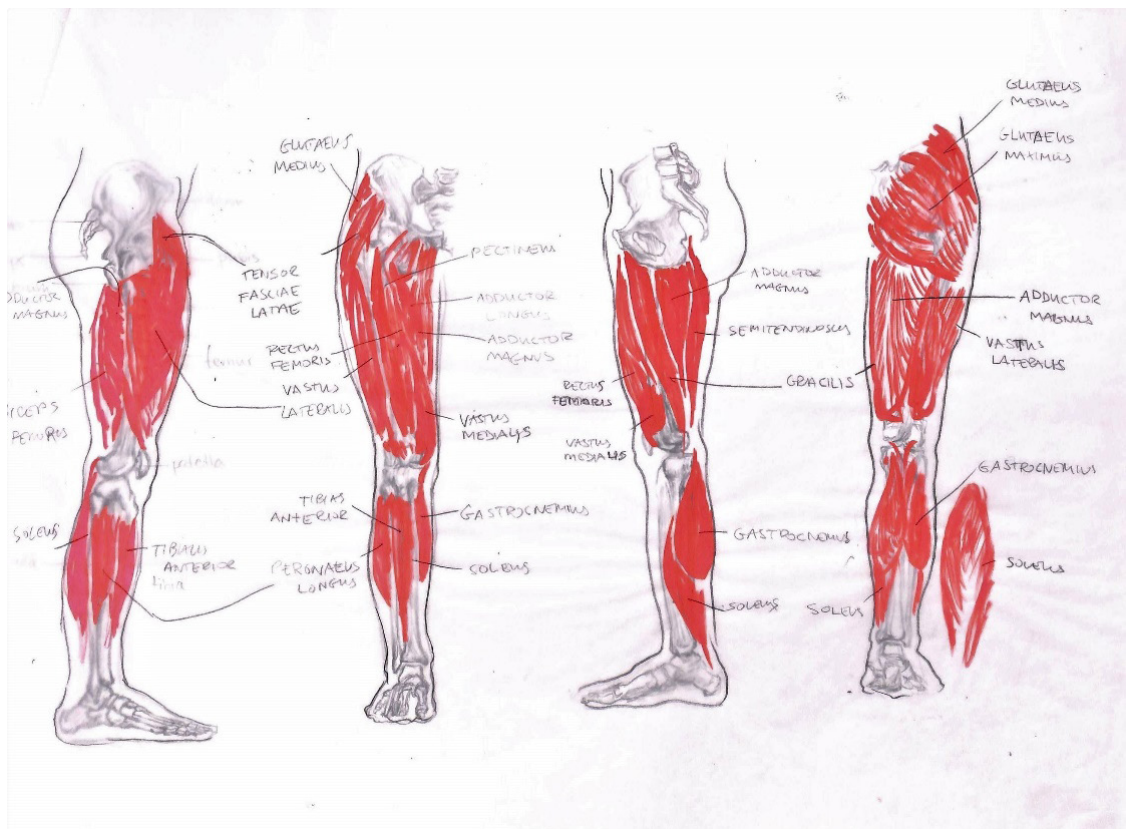

*Profesor Rudolf Valdec s đacima Privremene više škole za umjetnost i umjetni obrt: Milorad Jovanović, Franjo Dominković, Franjo Viktor Šignjar, Zvonimir Šprem, Mirko Uzorinac, Milan Vrbić, Mijo Filipović, Anton Štefci (gornji red); Đorđe Čutuković, Dora Car, Srećko Sabljak, Vladimir Silovsky, Slavko Tomerlin, Viktor Šipek, Marijana Belošević, Martin (Davorin) Hotko, Rudolf Frajs, Ivan Drusani, Bogumil Car (srednji red); Vilma Ferček, Marija Mihalić, Rudolf Valdec, Oto Antonini, Ivka Orešković, Vera Siebenschein, Mila Wodsedalek (prvi red),
ARLIKUM HAZU, Ostavština Bogumila Cara*

SAT ANATOMIJE

NEKAD I SAD

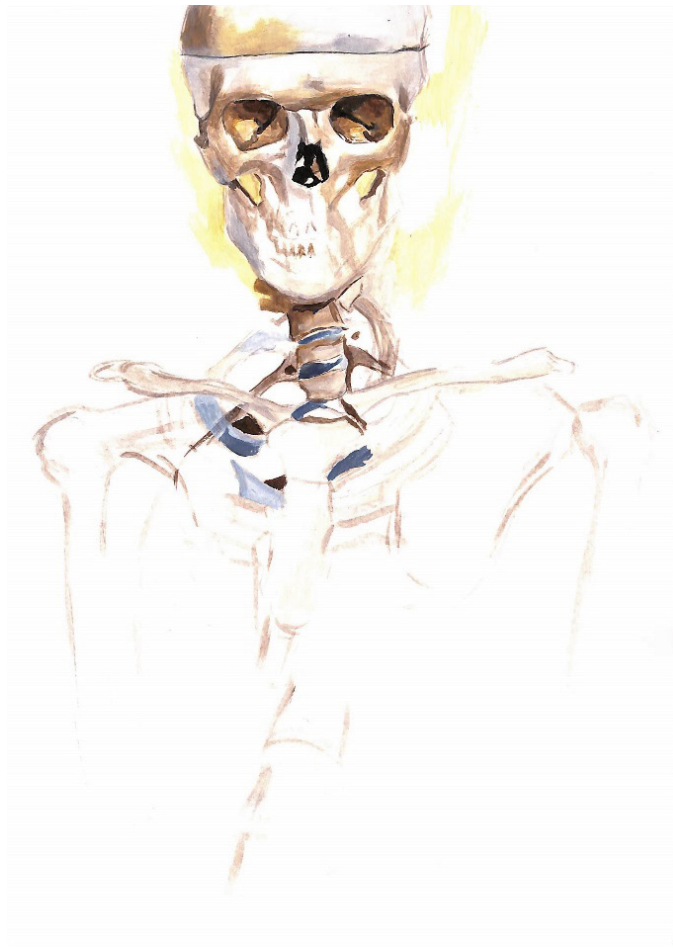
Kratko vrijeme, od 1930. do 1933. g., Anatomiju čovjeka predaje vanjski suradnik dr. Jakov Kiljman, a od 1933. do 1939. i kasnije, od 1947. do 1949. prof. Omer Mujadžić. Slijede predavači vanjski suradnici dr. Vjekoslav Duančić i Milan Bevandić (1940.-1945.), prof. Krsto Hegedušić (1945.-1950.) koji je za pomoć u nastavi nacrtao i objedinio Mapu anatomske skica, prof. Vjekoslav Rukljač (1948.-1986.), prof. Vjekoslav Parać (1950.-1958.), prof. Ivan Lovrenčić (1971.-1977.), vanjski suradnici dr. Jelena Krmpotić i dr. Hrvoje Gomerčić (1981.-1984.), prof. Rudolf Labaš (1981.-2011), prof. Željko Lapuh (2011.-2018.)².

Vježbe iz kolegija Plastična anatomija, 1. godina preddiplomskog studija,
Slikarstvo, Kiparstvo i Grafika, ak. god. 1919./20., olovka, tempera

²Godine u zagradama se odnose na cjelokupno pedagoško djelovanje profesora na akademiji

For a short period of time, from 1930 till 1933, Human Anatomy was taught by Dr. Jakov Kilman, external associate, and from 1933 to 1939, and even later, from 1947 to 1949, Professor Omer Mujadžić. They were followed by external associate lecturers Dr. Vjekoslav Duančić and Milan Bevandić (1940-1945), Professor Krsto Hegeđušić (1945-1950), who drew and consolidated the Map of Anatomical Sketches to help with teaching, Professor Vjekoslav Rukljač (1948-1986), Professor Vjekoslav Parać (1950-1958), Professor Ivan Lovrenčić (1971-1977), external associates Dr. Jelena Krmpotić and Dr. Hrvoje Gomerčić (1981-1984), Professor Rudolf Labaš (1981-2011) and Professor Željko Lapuh (2011-2018)².

Vježbe iz kolegija Plastična anatomija, 1. godina preddiplomskog studija, Slikarstvo, Kiparstvo i Grafika, ak. god. 1919./20., akvarel

² The years in parentheses refer to the entire pedagogical activity of the professor at the Academy

Predmet Anatomija životinja uveden je u satnicu akademije od 1913.g. Da bi se što kvalitetnije polaznike podučilo anatomiji i crtanju životinja, 1913.g. je pozvan ravnatelj Zemaljske potkivačke škole Eugen Podausky kao predavač predmeta Anatomija životinja, sa naglaskom na anatomiji konja. Ostali predavači ovog predmeta kroz povijest bili su prof. Oton Iveković (1908.-1939.), vanjski suradnik dr. Milan Bevandić (1941.-1945.), prof. Vanja Radauš (1945.-1948.), prof. Vladimir Filakovac (1948.-1963.), prof. Ferdinand Kulmer (1961.-1990.), i vanjski suradnici Nikola Vaško (50-tih) i Aleksandar Forenbacher (1960.-1965. i 1969.-1973.).

Unatoč promjenama u radu i suvremenim procesima u umjetnosti te otvaranju novih odsjeka, nakon više od stotinu godina postojanja, Akademija i danas traži od svojih polaznika da se na 1. i 2. godini temeljito savlada umijeće crtanja akta i dobro prouči anatomija čovjeka. Jedina razlika u načinu izvođenja predmeta je u korištenju nastavnih pomagala: u prvim godinama djelovanja Akademije crtalo se i slikalo po sadrenim odljevima dijelova tijela malog formata, kopijama antičkih skulptura te kopijama djela slikarstva europske umjetnosti, dok se danas crta i slika isključivo po živom modelu. Profesori i studenti Akademije i dalje se služe velikim brojem anatomskih atlasa čovječjeg i životinjskog tijela, a kao obavezan dio programa predmeta Anatomija uveden je i posjet Zavodu za patologiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Plastičnu anatomiju za slikare, kipare i grafičare danas predaje vanjska suradnica dr.sc. Vlasta Klarić (nositelj kolegija je dekan ALU, Tomislav Buntak, izv.prof.art.), a Plastičnu anatomiju za studente Odsjeka za konzerviranje i restauriranje umjetnina i Odsjeka za animaciju i nove medije predaje red.prof.art. Darko Bakliža.

Na izložbi su predstavljeni i recentni radovi studenata na temu ljudskog tijela, koji svjedoče o važnosti predmeta Anatomija u umjetničkom obrazovanju, nekad i sad.

Ariana Novina

The subject Animal Anatomy was introduced into the schedule of the Academy from 1913. In order to teach the students anatomy and drawing of animals with the highest quality, in 1913 Eugen Podaubsky, the headmaster of the National Horseshoeing School, was invited to teach Animal Anatomy, with an emphasis on horse anatomy. Other lecturers of this subject throughout history were Professor Oton Iveković (1908-1939), Dr. Milan Bevandić, external associate (1941-1945), Professor Vanja Radauš (1945-1948), Professor Vladimir Filakovac (1948-1963), Professor Ferdinand Kulmer (1961-1990), and external associates Nikola Vaško (50's) and Aleksandar Forenbacher (1960-1965 and 1969-1973).

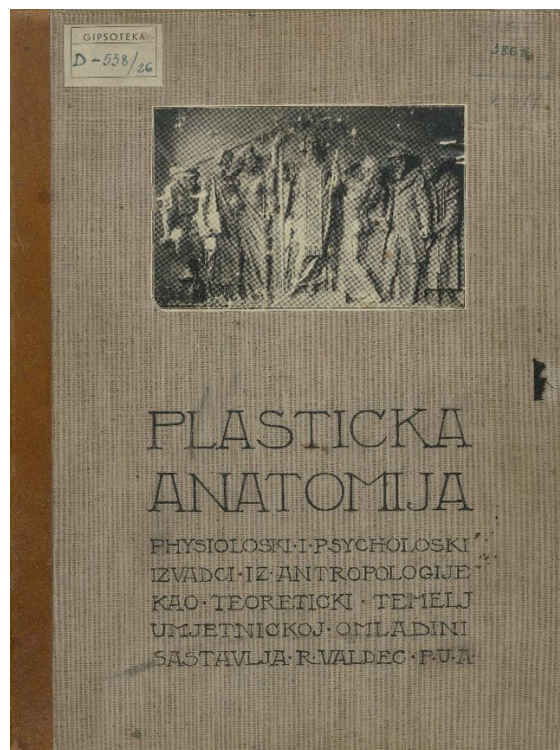
Despite the changes in methods and modern processes in art, and opening new departments, after more than a hundred years of its existence, the Academy still requires from its students to thoroughly master the art of drawing nudes and to study the human anatomy during their 1st and 2nd year. The only difference in the way the class is taught now is in the use of teaching aids: in the first years of the Academy's operation, students drew and painted using plaster casts of small body parts as models, copies of ancient sculptures and copies of European fine art paintings, while today they draw and paint exclusively while observing a live model. Professors and students of the Academy still use a vast number of Atlases of Anatomy of the human and animal body, and as a mandatory part of the program of the Anatomy class, a visit to the Department of Pathology at the in Zagreb. Plastic Anatomy for Painters, Sculptors and Graphic Artists is taught today by Vlasta Klarić, Ph.D., external associate (the head of the class is the Dean of the Academy of Fine Arts, Tomislav Buntak, Associate Professor of Art.), and Plastic Anatomy for students of the Department of Conservation and Restoration of Art and the Department of Animated Film and New Media is taught by Darko Bakliža, Prof. Art., full professor.

The exhibition presents recent artworks by students on the topic of the human body as well. They testify to the importance of the subject of anatomy in art education, then and now.

Written by: Ariana Novina

Plastička anatomija – anatomski atlas za umjetnike Rudolfa Valdeca i Bele Csikosa Sesije

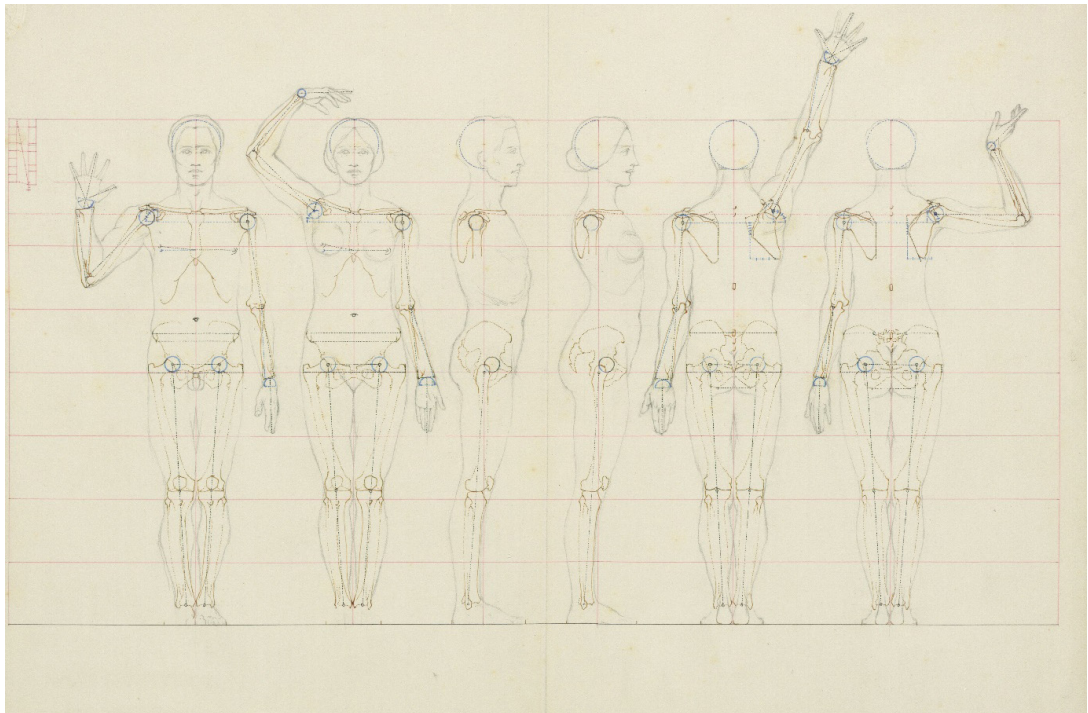
Od samih početaka nastave predmeta Anatomija i proporcija tijela na Privremenoj višoj školi za umjetnost i umjetni obrt, prvi nastavnici slikar Bela Csikos Sesija i kipar Rudolf Valdec radili su na pripremi nastavnog materijala za ovaj predmet, kako bi polaznicima olakšali praćenje nastave i praktičan rad. Odmah po dolasku na Akademiju 1908. godine kada od Csikosa preuzima predmet Anatomija i proporcija tijela, Valdec je sastavio rukopisni priručnik za potrebe predavanja, datiran 17. ožujka 1908. koji možemo smatrati prvom pripremom za budući prijedlog udžbenika. Već u tom rukopisu Valdec je razradio osnovnu terminologiju plastične anatomije, donoseći nazivlje osnovnih pojmova na tri jezika: hrvatskom, njemačkom i latinskom. Svoj je rukopis temeljio na primjerima stranih anatomskih atlasa i udžbenika koristeći pritom i postojeću relevantnu literaturu na hrvatskom jeziku (*A. Lobmayer: Čovjek i njegovo zdravlje, 1898., D. Mašek: Mala anatomija i fiziologija, 1908. i dr.*).

*Plastička anatomije - naslovnica, ARLIKUM HAZU- Ostavština
R. Valdeca*

Plastic Anatomy – Atlas of Anatomy for Artists by Rudolf Valdec and Bela Csikos Sesija

From the very beginning of teaching The Anatomy and Body Proportion class at the Provisional College of Arts and Crafts, the first professors, painter Bela Csikos Sesija and sculptor Rudolf Valdec worked on the preparation of teaching materials for this subject, to make it easier for students to follow lectures and do practical work. Immediately upon arriving at the Academy in 1908, when he took over The Anatomy and Proportion of the Body class from Csikos, Valdec compiled a handwritten handbook for lectures, dated March 17th 1908. It can be considered as the first preparation for the future textbook proposal. Already in this manuscript Valdec elaborated the basic terminology of Plastic Anatomy, establishing the terminology of basic concepts in three languages: Croatian, German and Latin. He based his manuscript on examples of foreign Atlases of Anatomy and textbooks, using, in doing so, the existing relevant literature of the time in Croatian language (*A. Lobmayer: Čovjek i njegovo zdravlje, 1898, D. Mašek: Mala anatomija i fiziologija, 1908., etc.*).

*Proporcija tijela, tuš na papiru, Plastička anatomija, ARLIKUM
HAZU- Ostarština R. Valdeca*

Sljedeće je godine izrađen i prvi tiskani priručnik terminologije namijenjen đacima, naslovljen jednostavno Plastička anatomija koji potpisuju obojica profesora. Priručnik „tiskan kao rukopis“ bez ilustracija, sastojao se od 28 tiskanih, neuvezanih stranica, a osnovni pojmovi pisani su i dalje trojezično, sada redosljedom hrvatski, latinski, njemački. Taj će tiskani priručnik naknadno obogaćen i dopunjen crtežima i rukopisom biti dio prijedloga udžbenika podnesenog za objavljivanje 1914. Zemaljskoj vladi. Ovaj vrijedan i pionirski pothvat Valdeca i Csikosa popraćen je i u onovremenom tisku: „Anatomiju predaje prof. Valdec, koji je zajedno sa prof. Čikošem sastavio za svoje đake doličnu zbirku anatomske terminologije - u čemu smo mi do sada gotovo siromasi.“ (a.ć., *Izložba učeničkih radova na umjetničkoj školi u Zagrebu, Srbobran, 6.(19.) jula 1909., 3.*)

Tijekom narednih godina osnovna terminologija nadopunjava se crtežima, a Valdec dalje razrađuje rukopis. U velikom članku iz 1912. godine u Narodnim novinama, posvećenom Valdecu, najavljeno je da će Zemaljska vlada kad se kipar vrati sa slobodne godine objaviti „djelo Plastička anatomija za umjetnike“ koje je sastavio s prof. Csikosem i o kojem su stručnjaci izrekli „svoj najbolji sud“ te da će čak biti prevedeno na strane jezike. (*Renin. Rudolf Valdec, Narodne novine, 28.9.1912., 1-2.*) Valdec odlazi na godinu dana u Sjedinjene Američke Države i nakon njegovog povratka na sjednici Učiteljskog zbora Privremene više škole 11. studenog 1913. odobreno je da se priprema udžbenika Plastička anatomija predloži Zemaljskoj vladi za tisak. Iduće godine, 5. veljače 1914., rukopis udžbenika s popratnim dopisom je otposlao Zemaljskoj vladi, Odjelu za bogoštovlje i nastavu s molbom da bude tiskan u njihovoj nakladi. Iz popratnog dopisa vidljivo je da se radi o tek djelomično pripremljenom, dovršenom rukopisnom prijedlogu, samo „kao nacrt za orijentaciju“ koji će se zbog svoje kompleksnosti dovršiti tek po pozitivnom odgovoru Odjela. Predlagači ističu da svojom kvalitetom predloženi udžbenik ne zaostaje za sličnim inozemnim primjerima plastičke anatomije. Upozoravaju na nedostatak sličnog udžbenika na hrvatskom jeziku, nužnog za nastavne potrebe, ali i njegovu općenitu važnost kako za umjetničke tako i za obrtničke struke čime bi se kao potencijalno tržište obuhvatilo i širu regiju, Dalmaciju, Bosnu i Hercegovinu. Predložen je i detaljni troškovnik tiskanja i opreme knjige, a predložena je naklada od 1000 komada s 33 ilustrirane table.

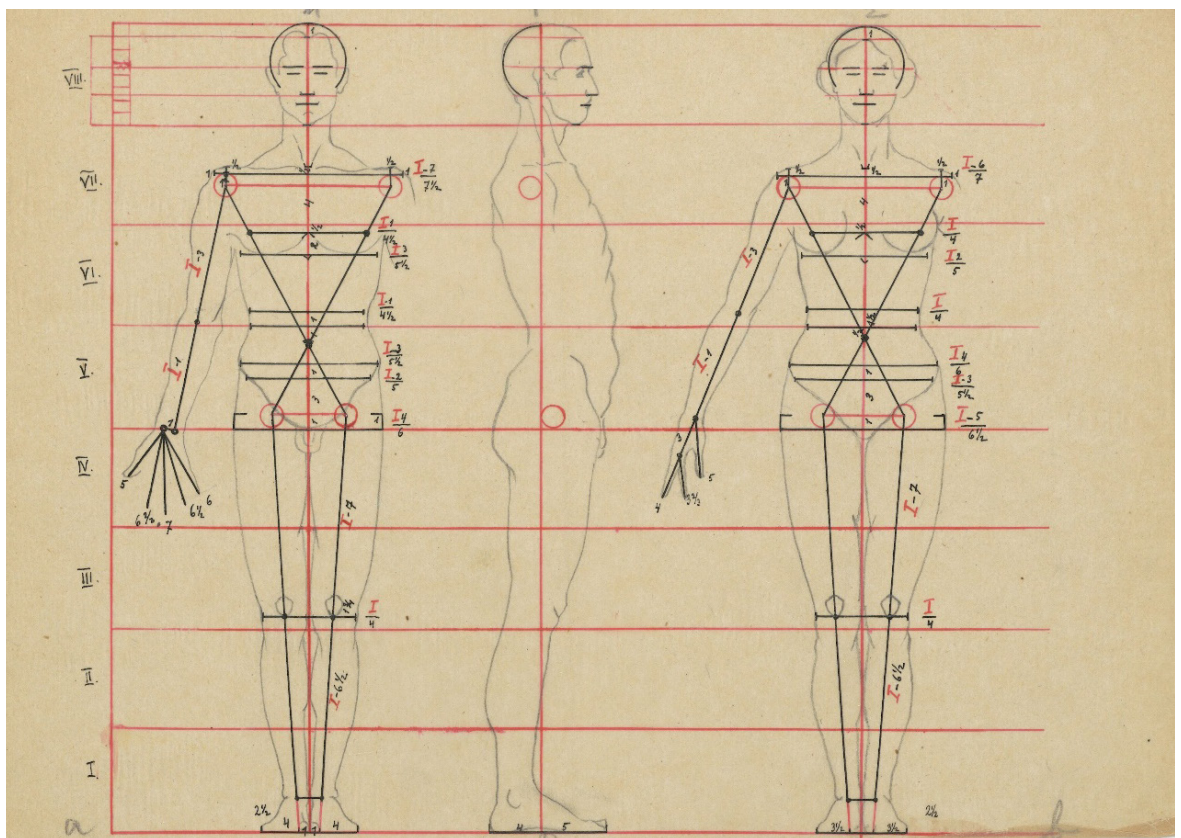
In the following year, the first printed manual of terminology for students was made, titled simply as “Plastic Anatomy”, signed by both professors. The manual was “printed as a manuscript” without illustrations and consisted of 28 printed, unbounded pages. The basic terms were still written in trilingual form, now in the following order: Croatian, Latin, German. This printed manual will subsequently be enriched and supplemented with drawings and manuscripts, and will be a part of the textbook proposal submitted for publication in 1914 to the Government. This valuable and pioneering endeavour of Valdec and Csikos was followed by the press as well at the time: “Anatomy is taught by professor Valdec, who together with professor Csikos compiled a decent collection of anatomical terminology for their students - in which we are almost poor so far.” (*Izložba učeničkih radova na umjetničkoj školi u Zagrebu, Srbobran, 6th (19th) of July 1909, 3.*)

Over the following years, the basic terminology was supplemented with drawings and Valdec further elaborated the manuscript. In an extended article from 1912 in *Narodne Novine*, dedicated to Valdec, it was announced that the Government, when the sculptor returned from his year off, would publish the “Plastic Anatomy for Artists”, which he compiled with professor Csikos, that the experts have expressed “their best judgment” about it and that it will even be translated into foreign languages. (*Renin. Rudolf Valdec, Narodne novine, September 28th, 1912, 1-2.*). Valdec went to the United States for a year and after his return at the session of Teachers’ Lounge of the Provisional College on the November 11th, 1913 it was approved that the preparation of the textbook “Plastic Anatomy” would be proposed to the Government for publication. The following year, on February 5th, 1914, the manuscript of the textbook with an accompanying letter was sent to the Department of Religion and Education, with a request to be published in their circulation. It is evident from the accompanying letter that this was only a partially prepared, partially completed manuscript proposal, only “as a draft for orientation” which, due to its complexity, would be completed only after a positive response from the Department. The proponents point out that the quality of the proposed textbook does not lag behind similar foreign examples of plastic anatomy. They warn of the lack of a similar textbook in the Croatian language, necessary for educational requirements, but also point out its general importance for both arts and craft vocations, which would include a potential market in the wider region of Dalmatia and Bosnia and Herzegovina. A detailed cost estimate for the printing and equipment of the book, and a circulation of 1.000 pieces with 33 illustrated boards was proposed.

SAT ANATOMIJE

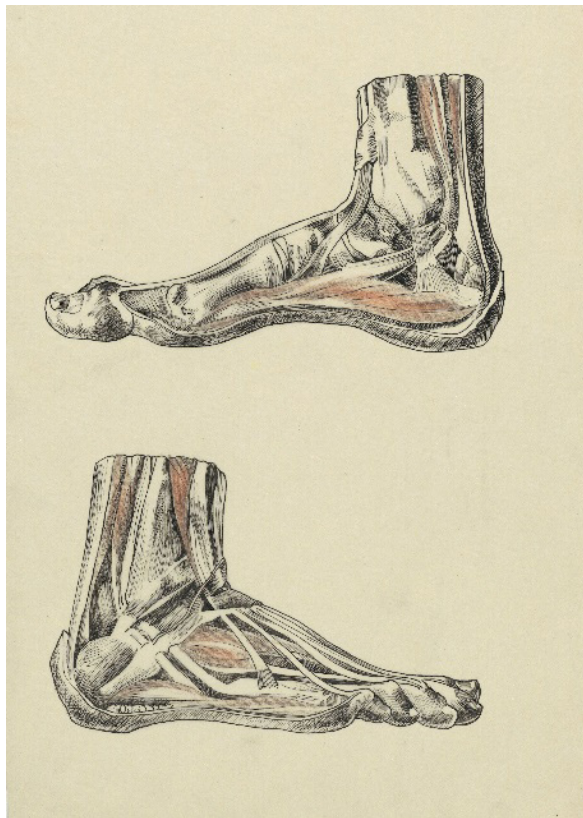
NEKAD I SAD

Negativni odgovor je stigao nakon mjesec dana, 8. ožujka 1914.: „Podneseni rukopis anatomskeg atlasa vraća se ravnateljstvu uz obavijest da Kr. zem.vlada, odio za Bogoštolje i nastavu nije mogla uvažiti prijedlog da rečeni atlas izda u svojoj nakladi.“ Nadležne institucije nisu imale sluha za ovaj ambiciozan projekt dvojice profesora te je udžbenik Plastička anatomija Valdeca i Csikosa ostao zauvijek samo prijedlog i nikad nije ugledao svjetlo dana. Prijedlog udžbenika nije ostao sačuvan u instituciji u kojoj je nastao, Akademiji likovnih umjetnosti, već u ostavštini kipara Rudolfa Valdeca koja je danas pohranjena u Arhivu za likovne umjetnosti HAZU. Dijelovi pripreme sačuvani su i u ostavštini Bele Csikosa Sesije u Strossmayerovoj galeriji starih majstora HAZU te Gradskom muzeju Križevci, kamo su dospjeli kao dio donacije slikareva sina, kipara Julija Csikosa.

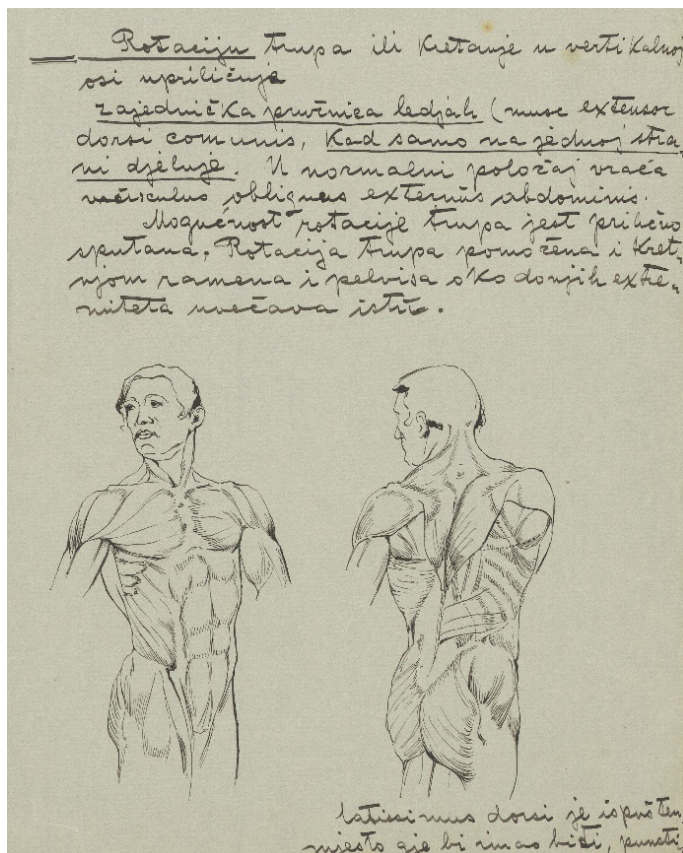
Razmjernost (proporcija) čovječjeg tijela, tuš na pausu, Plastička anatomija- Antropometrija, ARLIKUM HAZU- Ostavština R. Valdeca

The rejection of the Department came a month later, on March 8th, 1914: "The submitted manuscript of the Atlas of Anatomy is hereby returned to the school directorate with a note that the Ro. Government, the Department of Religion and Education could not acknowledge the proposal of said Atlas to be published in its circulation.". The amenable institutions did not recognize this ambitious project of the two professors, so the textbook Plastic Anatomy of Valdec and Csikos remained only a proposal and never saw the light of day. The textbook proposal was not preserved in the institution where it was created, at the Academy of Fine Arts, but in the legacy of sculptor Rudolf Valdec, today stored in the Archives of Fine Arts of the Croatian Academy of Sciences and Arts. Parts of the preparation have been preserved in the legacy of Bela Csikos Sesija in the Strossmayer Gallery of Old Masters of the Croatian Academy of Sciences and Arts, and in the Križevci City Museum, where they arrived as part of a donation from the painter's son, sculptor Julius Csikos.

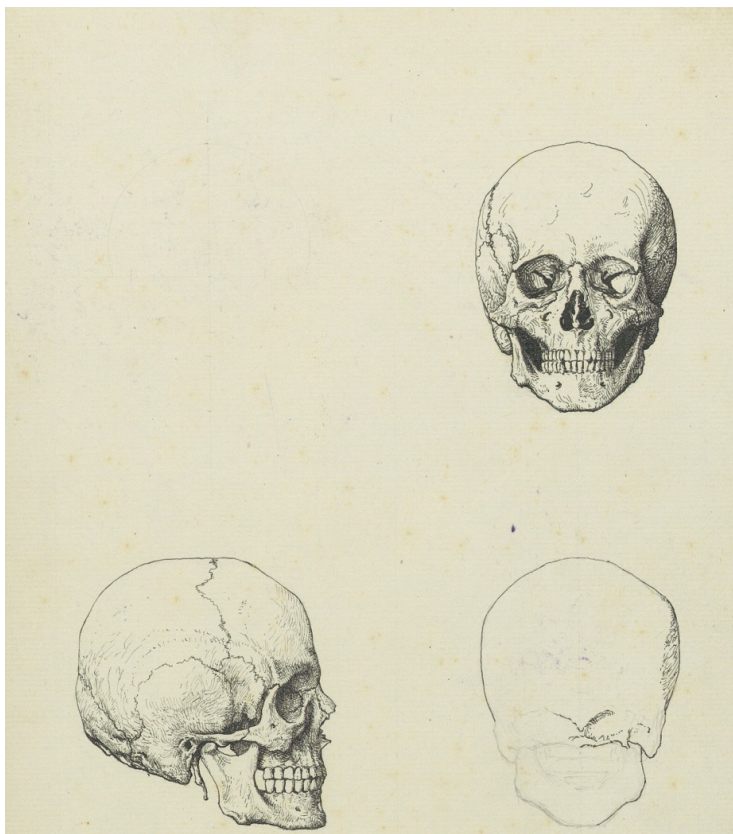

*Mišići stopala, tuš na pausu, Plastička anatomija- Miologija, ARLIKUM
HAZU- Ostavština R. Valdeca*

Rukopis prijedloga za tisak u Arhivu za likovne umjetnosti objedinjen je u mapu na čijoj je naslovnici reprodukcija Valdecova reljefa s južnog pročelja nekadašnje Sveučilišne knjižnice, današnjeg Hrvatskog državnog arhiva. U mapi je sadržan 291 neuvezan list, od rukopisa, crteža na pausu ili papiru do tiskanih dijelova iz 1909. godine. Dva su osnovna dijela udžbenika, analitički koji čini atlas s crtežima praćenim tekstovima i teoretska pojašnjenja te sintetički, pod općim nazivom Physiologia, u koji su uključene kretnje tijela, karakteristike glave, kostura i mišićja te proporcije tijela (antropometrija). Autor cijelog rukopisa je Rudolf Valdec, a osim stručnog dijela, intimnijim tonom napisao je uvod i zaključno poglavlje, a osobni komentari i razmišljanja kao i motivacijske poruke „umjetničkoj omladini“ mogu se pronaći i u ostalim poglavljima. Raznolikost crteža koji variraju u kvaliteti i tehnici, ukazuje na to da su ih izradili različiti autori. Najveći broj crteža izveden je tušem, no ima i onih u olovci i olovci u boji.

The manuscript of the press proposal in the Archives of Fine Arts has been combined into a folder with the reproduction of Valdec's relief from the southern front of the former University Library, today's Croatian State Archives, on the cover. The map contains 291 unbounded sheets of paper, from manuscripts, drawings on tracing paper, or paper of printed parts from 1909. There are two basic parts of the textbook, analytical, which consists of an Atlas with drawings accompanied by texts and theoretical explanations, and synthetic, under the general name Physiologia, which includes body movements, characteristics of the head, skeleton, and muscle and body proportions (anthropometry). The author of most of the manuscripts is Rudolf Valdec, and in addition to the professional part he wrote the introduction and the concluding chapter in a more intimate tone. Personal comments and reflections as well as motivational messages to the "artistic youth" can be found in other chapters. The diversity of drawings that vary in quality and technique indicates that they were made by different authors. Most of the drawings were made in ink, but there are also those in pencil and coloured pencils.

Kostur glave, tuš na papiru, Plastička anatomija, ARLIKUM HAZU-Ostavština R. Valdeca

Cijeli rukopis danas je dostupan na Digitalnoj zbirci Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti DiZbi : <https://dizbi.hazu.hr/a/?pr=i&id=2037126>

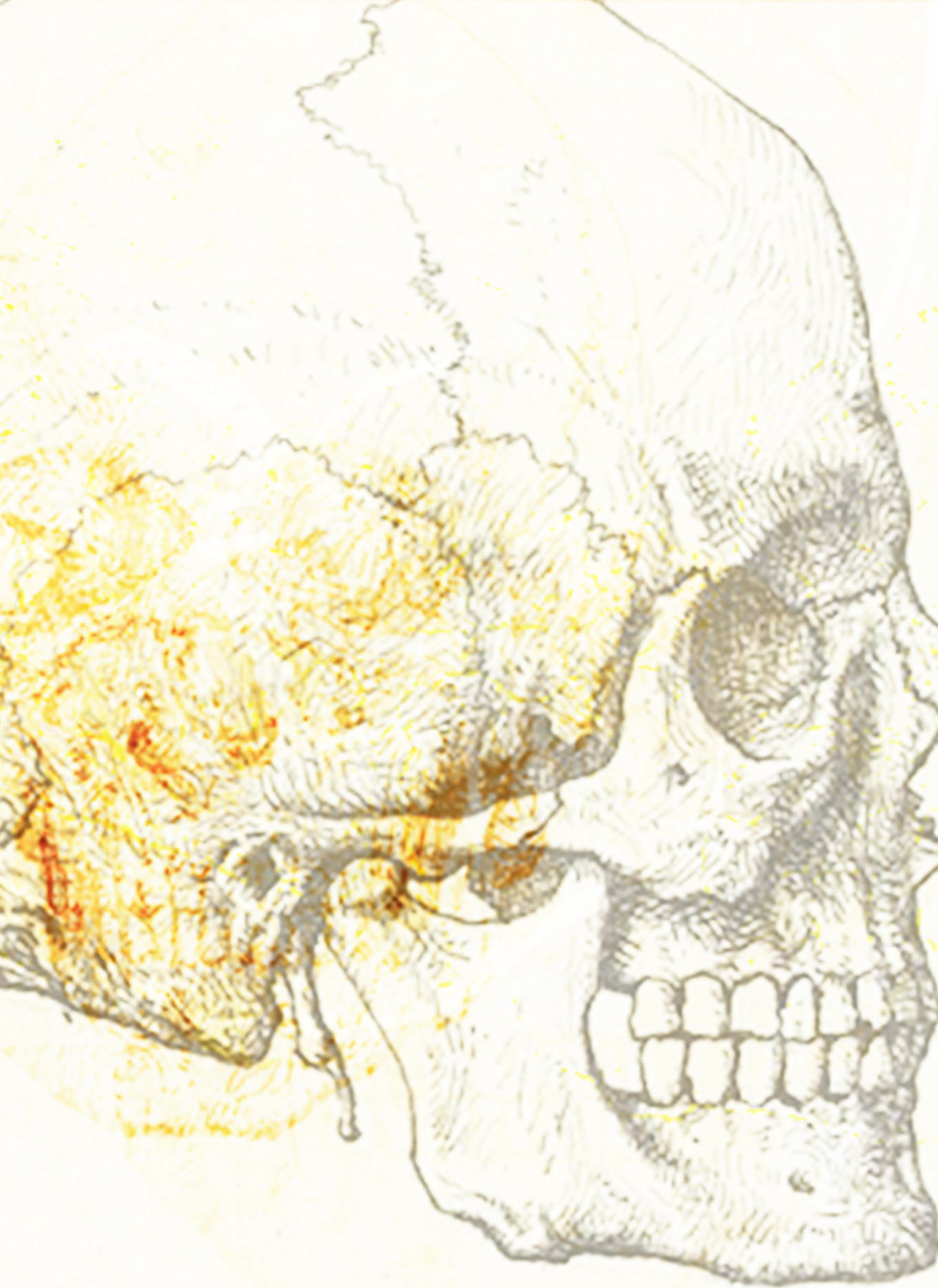
Sačuvani rukopis udžbenika važno je svjedočanstvo o počecima nastave anatomije za umjetnike u Hrvatskoj, predmeta koji je do danas ostao temelj i polazište umjetničke naobrazbe. Izložbom *Sat anatomije – nekad i sad* te virtualnom izložbom *Volja je kostur, želja je mišićje – Rudolf Valdec i Bela Csikos Sesia: anatomski atlas za umjetnike* (<https://dizbi.hazu.hr/anatomija/>) realiziranih u sklopu projekta Kreativne Europe CREARCH željelo se povezati prošlost i sadašnjost nastave Anatomije na Akademiji likovnih umjetnosti, te ponovno „oživjeti“ i javnosti predstaviti današnji arhivski predmet, ukazati na njegovu vrijednost te ga povezati s okruženjem u kojem je nastao i kojem je pripadao.

Darija Alujević

The entire manuscript is available today at the Digital Collection of the Croatian Academy of Sciences and Arts DiZbi: <https://dizbi.hazu.hr/a/?pr=i&id=2037126>

The preserved manuscript of the textbook is an important testimony of the beginnings of teaching anatomy to artists in Croatia, a subject that has remained the foundation and the starting point of artistic education to this day. With the *Anatomy Class - Then and Now* exhibition, and the virtual exhibition *Will is a Skeleton, Desire is Muscles - Rudolf Valdec and Bela Csikos Sesija: The Atlas of Anatomy for Artists* (<https://dizbi.hazu.hr/anatomija/>) carried out within the Creative Europe CREARCH project, the desire was to connect the past and the present of the Anatomy class at the Academy of Fine Arts, and to “revive” and present to the public the archived object of today, to point out its value, and connect it with the environment where it was created and where it used to belong.

Written by: Darija Alujević

galerija

ŠIRA

Preradovićeva 13
HR - 10 000 Zagreb
pon-pet: 9-16 h, 18-20 h
sub: 11-16 h

Izložba je financirana sredstvima Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba.

NAKLADNIK Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti, Ilica 85, Zagreb/ZA NAKLADNIKA izv.prof.art. Tomislav Buntak, dekan ALU/VODITELJICA GALERIJE Korana Littvay, mag.pov.umj. i sla./AUTORICE IZLOŽBE: Ariana Novina, pov.umj. i dr.sc. Darija Alujević, pov. umj., SURADNICE: Jasenka Ferber Bogdan, pov. umj., Andreja Der-Hazarijan Vukić, pov.umj./GRAFIČKO OBLIKOVANJE Nikolina Žabčić/www.alu.unizg.hr, www.shira.alu.hr, www.facebook.com/GalerijaShira

Grad Zagreb

Sveučilište u Zagrebu
Akademija likovnih umjetnosti

University of Zagreb
Academy of Fine Arts

